

هو الله

۳

اصول اساسی شورای ملی افغانستان

تاریخ طبع: ۲۷ سرطان ۱۳۱۰ مطابق ۳ ربیع الاول ۱۳۵۰

در ریاست عمومی مطابع طبع شد

جلد (۵۰۰۰)

تعداد طبع

بسم الله الرحمن الرحيم

اصول اساسی شورای ملی

«تشکیلات مجلس»

اصل - ۱: مجلس شورای ملی بعزم و تصمیم اعلیحضرت همایونی و تصویب جرگه ۱۳۰۹ منعقدہ مرکز کابل دائر و موسس است.

۲- این مجلس تمام و کمال مرکب از افرادی است که در امورات معاشی و سیاسی افغانستان مشارکت دارند یعنی نماینده قاطبہ اهالی مملکت است.

۳- ترکیب و تشکیل مجلس شورای ملی از وکلائی است که از ولایت کابل و سائر ولایات و حکومتات و علاقه داریها منتخب میگردند و محل انعقاد آن در پای تخت است.

۴- تعداد وکلای شورای ملی در اصول نامه مصوبه انتخابات درج و تعیین گردیده است.

۵- موعد انتخاب وکلای این مجلس در جمیع ادوار سه سال است و شروع دور اول اعتباراً از روز افتتاح شورای ملی است؛ و مقرر است که بعد سر آمد هر سه سال و کلاء مجدداً انتخاب شوند.

انتخاب کنندگان در اینکه بخواهند از وکلای سابقه را تکراراً انتخاب کنند در صورت رضائیت مختار و مخیرند.

۶- اوقات تعطیل و موعد اشغال شورای ملی در اصولنامه داخلی مجلس مشخص و محدود کرده خواهد شد در اثنای تعطیل اگر حکومت بوضع کدام اصول نامه ضرورت حس کند این اصول نامه موقتاً از طرف حکومت تصویب و بموجب فرمان پادشاهی تعمیم میشود در موقع اشغال اگر اصول موقتی از طرف شورای ملی تسلیم کرده شد در عداد اصول دائمی ادخال و الا از طرف مجلس مذکور تعدیل یا تردید می شود.

۷- مجلس شورای ملی برای تحقیق و فیصله مسائل مهمه در هنگام تعطیل هم دائر شده میتواند، و هرگاه بجهت فوت مسئله مبحوث عنها فرصت اجتماع عموم ممکن نشود تنها بحضور وکلای مرکز و قریب آن مجلس شورای ملی انعقاد می یابد.

۸- وقتی بمذاکرات آغاز می شود که اقلأ مناصفه اعضا حضور داشته باشند و فیصله مقررات آن هم باساس اتفاق یا اکثریت آراست.

۹- مجلس شورای ملی در موقع افتتاح هر یک از ادوار خود خطابه به پیشگاه پادشاهی عرض و تبیین داده و از طرف قرین الشرف همایونی مجلب میگردد.

۱۰- ابتداء اعضای شامله مجلس بترتیب مذبله سوگند یاد می نمایند و قسم نامه را امضاء می کنند.

(قسم نامه)

۱۱- ما امضاکنندگان ذیل از جهة اعتمادیکه ملت و حکومت بر ما نموده بخداوند عظیم و قرآن کریم سوگند مینمائیم که برای ملت و حکومت خود صادق خواهیم بود.

۱۲- اعضای مجلس شورای ملی در اظهار رای در مجلس شورا بحضور جمیع وکلاء آزاد و از هر گونه اعتراض مصئونند.

۱۳- کافه مذاکرات مجلس شورای ملی بیاعتیکه نتیجه آن بمنصه اجرا گذارده میشود علنی است نماینده گان جرائد و معاینه کننده گان در تحت قیودات اصول نامه داخلی مجلس تنها حق حضور و استماع مذاکره را دارند.

(وظائف)

۱۴- مجلس شورای ملی امورات داخل خود را مثل انتخاب رئیس اول و ثانی و هیئت تحریر و سائر اجزا و اصول مذاکرات و شعبات و غیره براساس اصول نامه داخلی و دوائر خواهد کرد.

۱۵- کلیه اصولات و ضرابطیکه وضع در موجودیت آن برای تشدید مبانی حکومت و انتظام امور مملکتی باشد بتصویب مجلس شورای ملی میرسند.

۱۶- تسویه امورات مالی رد یا قبول عوارض و فروعات و هم ممیزیهای جدیده که دولت اقدام نماید بتصویب مجلس خواهد بود.

۱۷- ملاحظه، بودجه مملکت بعد از ترتیب و پیشنهاد وزارت مالیه از وظائف شورای ملی است.

۱۸- وضع اصول نامه جدید یا تغییر و فسخ قوانین مقرره به تصویب شورای ملی صورت خواهد گرفت خواه لزوم آن از مجلس عنوان و خواه از طرف وزرا اظهار شده باشند.

۱۹- تصویب امتیاز تشکیل کمپانیها و شرکت های عمومی از هر قبیل و بهر عنوان که باشد از طرف شورای ملی خواهد شد.

۲۰- عقد مقاولات و معاهدات اعطای امتیازات (انحصار)، اعم از تجارتي و صنعتی و فلاحتی و غیره خواه از طرف داخله باشد یا خارجه به تصویب مجلس شورای ملی می رسد.

۲۱- استقراض دولتی اعم از اینکه از داخله یا خارجه، بهر عنوان و اسم باشد به اطلاع و تصویب مجلس شورای ملی کرده خواهد شد.

۲۲- تمدید خط آهن و شوسه بیول دولت و یا بخرج شرکت و کمپانیهای داخلی یا خارجی باشد تماماً وابسته بتصویب مجلس شورای ملی است.

۲۳- مجلس شورای ملی حق دارد که در اوقات لازمه عریضه به پیشگاه همایونی تقدیم دهد.

اما تقدیم این عریضه در همه حال بتوسط هیئتی مرکب از رئیس و شش نفر اعضا که سائر طبقات از بین خود انتخاب میکنند خواهد بود و وقت شرفیابی حضور هم اولاً توسط وزارت دربار استیذان می شود.

۲۴- وزرا برای استماع مذاکرات در جلسات مجلس شورای ملی حضور بهم رسانده می توانند و نیز حق دارند که در صورت لزوم باستجازه رئیس مجلس برای مذاکره و تدقیقات امور توضیحات بدهند در مجلس برای حضور وزراء موضع معینه میباشند.

۲۵- هرگونه قوانین جدیدی که بوضع آن احتیاج حس شود از طرف وزارت تجویز و انشاء گردیده توسط وزراء یا صدراعظم به مجلس شورای ملی اظهار میشود و بعد از تصویب مجلس بصدقه پادشاهی مزین گشته قابل التعمیل میگردد.

۲۶- لزوماً رئیس مجلس میتواند که شخصاً یا به پیشنهاد ده نفر از اعضای مجلس و یا وزیری بدون حضور نمایندگان جراند و معاینه کننده گان اجلاس محرمانه تشکیل دهد و نیز میتواند انجمن محرمانه مرکب از یک عده منتخبین اعضای مجلس که اعضای سائره مجلس حق دخول در آن نداشته باشند ترتیب نمایند مگر نتیجه انجمن یا اجلاس محرمانه وقتی مرعی خواهد بود که در هر دو صورت مسئله مبحوث عنها بحضور سه ربع از منتخبین مطرح مذاکره شده و با کثرت آرا قبول شده باشد در صورتیکه مطلب در انجمن محرمانه قبول نشود در مجلس عنوان نخواهد شده و مسکوت عنه خواهد ماند.

۲۷- در صورتیکه مجلس محرمانه بخواهش رئیس دائر شده باشد اگر از مذاکرات را تا اندازه مناسب به اطلاع عموم برساند اختیار دارد اما اگر تشکیل مجلس بتقاضای وزیری بوده است در انصورت افشای مذاکرات هم وابسته به اجازه خود وزیر خواهد بود.

۲۸- وزرا مطلب اظهار نموده گی خود را و لو هر قدر بروی مباحثه شده باشد حق دارند که از مجلس مسترد کنند اما اگر اظهار ایشان بخواهش مجلس بوده است برای استرداد مطلب موافقت مجلس هم شرط است.

۲۹- اگر لائحہ اظہار نمودگی وزیری را مجلس قبول ننماید با ملاحظات خود عودت خواهد داد این لائحہ وقتی به مجلس ثانیاً اظہار خواهد شد کہ وزیر ملاحظات مجلس را رد یا قبول نماید.

۳۰- اظہار رای از طرف اعضای مجلس شورای ملی راجع بتردید یا قبول مطلب واضع و بالتصریح می شود و هیچ کس نمیتواند ایشانرا بدادن رای خویش تحریص یا تهدید نماید اظہار رد یا قبول اعضای مجلس بعلامات ظاہری امثال ورقہ سیاه و سفید بوده محل ادراک و افادات نمایندگان جرائد و معاینہ کنندگان خواهد بود.

ACKU

(عنوان مطلب از طرف مجلس)

۳۱- هر یک از مطالبی که از طرف اعضای مجلس عنوان میشود آن وقت قابل مذاکره خواهد بود که اقلماً ربع اعضای مذاکره مطلب مذکور را تصویب بدارند درین صورت عنوان مذکور کتباً به رئیس مجلس تقدیم می شود و اگر رئیس مجلس آن لایحه را بدواً در انجمن تحقیق تحت تدقیق بگیرد میتواند.

۳۲- یک عده از اعضای شورای ملی، که بانتخاب سائر اعضا و تصویب رئیس شورا منتخب و تجزیه میشود بنام (انجمن تحقیق) سنجشهای ابتدائی مسائل وارده شورا را بدقت نموده از آنجمله مواد قابل الذکر مجلس را همراه یک لایحه نظریه خود ها بر رئیس مجلس پیش میدارند. و با اجازه رئیس مطرح مذاکره میشود.

و موادیکه اکمال بخواد یا مذاکره مجلس را ایجاب نه کند با اسباب موجبۀ آن از طرف رئیس بوزارت منسوبه اش اعاده میشود - اعضای انجمن تحقیق اقلماً ده نفر خواهد بود.

۳۳- مطالبیکه نظر باصل ۳۱ در مجلس عنوان می شود اگر متعلق بیکی از وزرا باشد، در وقت مذاکره و تدقیق لایحه مذکوره چه در انجمن تحقیق و یا در مجلس باید بوزیر متعلقه اش خبر داده شود که شخصاً خودش حاضر شود و یا معین خود را بفرستد و یک نقل لایحه و ضمائم آنرا باید مجلس قبل از احضار وزیر و یا معین برای مسبوقیت شان از ده الی پانزده روز باسئتنای مطالب ضروری بوزارت منسوبه ارسال دارد.

۳۴- در صورتیکه وزیر بنا بر کدام مصلحتی، در مطالب معنون از طرف مجلس موافقت نتواند، لازم است معاذیر خودش را مواجهاً تصریح، و مجلس را قانع بسازد.

۳۵- وزیریکه مجلس شورای ملی از وی توضیحات بطلبد، از جواب ناگزیر و مسئول است و بدون عذر موجهه و علاوه از اقتضا بتعویق و تاخیر جواب هم مجاز نیست - الا در صورتیکه مطلب محرمانه - و در اختفای آن برای یک مدت صلاح ملت و دولت باشد اما بعد موعده معینه بابر از مطلب مذکور بحضور مجلس مکلف است.

۳۶- مصوبات و قرار های مجلس شورا بالعموم بعد از امضای ذات شاهانه در موقع اجرا گذارده میشود.

اجراء و انفاذ مواد فوق الذکر را امر و اراده میکنم.

یوم شنبه (۲۷) برج سرطان (۱۳۱۰) مطابق سوم ربیع الاول ۱۳۵۰ هـ